

Nhớ Tết!

THÀNH NGUYỄN

Mới đầu tháng 12, bạn đã gọi điện hỏi thăm: “Tết này có về quê không”? Chỉ một câu ấy thôi mà lòng bồi hồi khôn tả, bao nhiêu ký ức về những cái Tết ngày thơ ấu lại hiện về như mới hôm qua!

Ngày còn bé, cứ đến đầu tháng Chạp, tôi đã ngóng đến Tết. Mỗi ngày qua đi, những tờ lịch được bóc xuống để đếm ngược thời gian với sự nôn nao lạ thường... Rồi Tết cũng đến sau bao mong mỏi. 23 tháng Chạp, tiền ông Táo về trời là Tết đã đến gõ cửa mọi nhà. Ai cũng lo sửa soạn quét vôi lại tường nhà cho sáng sủa. Trong tiết trời se lạnh cuối năm, làng xóm như bừng sáng hẳn với những bức tường vôi trắng, những lối đi sạch bong. Những bà mẹ quê tất bật chuẩn bị Tết - những cái Tết tiết kiệm nhưng không kém phần tinh tươm. Mẹ tôi vẫn thường mua củ hành, cà rốt, chọn những quả đu đủ vừa tầm để làm dưa món, ăn kèm bánh chưng. Cuối năm, lắm khi trời mưa phùn liên tục ngày này qua ngày khác, mẹ tôi phải dùng than củi để canh hong từng giờ cho đu đủ, củ kiệu héo khô đúng độ... để kịp làm món dưa hành. “Thịt mỡ, dưa hành, câu đối đỏ...”, dù giàu hay nghèo cũng không thể thiếu món dưa hành dân dã ấy.

Ngày ấy, hàng hóa còn khan hiếm, để sắm sửa đồ Tết người ta thường phải chờ đến phiên chợ Tết. Đêm trước phiên chợ Tết, tôi nôn nao không ngủ được, chỉ mong trời sáng để theo mẹ đi chợ Tết mua quần áo mới. Sớm tỉnh mơ, từ mọi nẻo đường, các bà, các chị tay thúng hồi hả đến phiên chợ. Người họp chợ đông như nôm; tiếng chào mời, trả giá râm ran cả một vùng. Trong thế giới trẻ thơ của tôi, chợ Tết là một bức tranh rực rỡ sắc màu, có sức hấp dẫn lạ thường. Ở đó có bà cụ miệng bồm bồm nhai trầu chống gậy đi xem chợ Tết, có bác nặn tò he với mười hai con giáp, có người bán bóng bay con mèo xanh - đỏ - tím - vàng, có gian hàng pháo với những băng pháo đỏ tươi, có màu xanh của những hàng bán lá dong... Cả một thế giới sắc màu nhảy múa trước đôi mắt trong veo của trẻ thơ. Mỗi lần đi chợ về, trẻ con thường khoe với nhau những thứ vừa mua được, cùng nhau đốt pháo tếp ở đầu xóm, vui đáo để.

Chiều 28-29 Tết, tiếng heo

kêu eng éc khắp làng trên xóm dưới. Người khá giả thì cứ vài ba nhà chung nhau mổ thịt một con, người nghèo thì chờ để mua vài cân thịt... nhưng tất cả đều vui như hội. Những miếng thịt heo vừa mổ ra còn nóng hôi được chia về từng nhà, để sau đó trở thành các món ăn ngày Tết thuần Việt như thịt kho măng, thịt đông, làm nhân bánh tét... Lũ trẻ con chúng tôi vẫn thường ngồi quanh chiếc nong ngà giữa sân xem người lớn mổ heo, chờ xin chiếc bong bóng. Lấy được bong bóng rồi, cả nhóm hò hời đem đập cho bong bóng giãn ra, hun nó bằng tro bếp cho khô, bơm hơi vào rồi đem đi đá bóng... Bao năm đã qua, tôi vẫn nhớ tiếng heo kêu eng éc trong buổi chiều đông lạnh của những ngày cuối năm, thứ âm thanh gọi lên sự đủ đầy trong ngày Tết của người dân quê.

Sáng 30 Tết, cả nhà cùng gói bánh chưng. Gạo nếp mẹ đã ngâm từ hôm trước, lá dong xanh tươi được lấy từ vườn nhà... bày ra chiếc nong nơi hiên nhà, chỉ một loáng ông và bố đã gói xong một chõng bánh chưng vuông vức. Mỗi lần gói bánh, bao giờ ông nội cũng gói thêm vài chiếc bánh nhỏ xíu cho tôi để gửi kè theo nồi bánh chưng. Mẹ đặt nồi bánh vào cái bếp than ở góc nhà bếp. Đêm xuống, mấy anh em tôi quây quần bên bếp lửa để sưởi ấm, vừa nghe mẹ kể chuyện vừa chờ bánh chín để được ném thử chiếc bánh tí teo ông gói cho lúc chiều... Thế rồi, chúng tôi ngủ thiếp đi lúc nào không hay.

Nhớ Tết! Ấy là nhớ những trò chơi truyền thống

ngày xuân như chọi gà, đánh đáo, chơi cờ tứ sắc, bài chòi... Tuy nhiên, trong ký ức tuổi thơ tôi, tiếng pháo là âm thanh náo nức, rộn rã nhất của 3 ngày Tết. Ngày Tết, nhà dù nghèo đến đâu cũng phải có phong pháo Tết, người giàu thì chơi bánh pháo lớn của Nam Ô (Đà Nẵng), người nghèo thì chơi pháo Bình Đà (Hà Tây cũ)... Giao thừa, làng trên xóm dưới pháo nổ đi đùng bảo hiệu một năm mới đã đến, đêm bỗng nhiên bừng lên rực rỡ, lung linh. Tết nào mấy anh em tôi cũng thức để xem bó đốt pháo, vừa xem pháo nhà mình vừa lắng tai nghe và bình luận xem pháo nhà nào nổ to nhất; khi đi ngủ còn mong trời mau sáng để dậy nhật pháo rưng chưa nổ. Mừng một Tết, không ai quét sân; bởi nhiều xác pháo trên sân là ăn Tết lớn, là niềm kiêu hãnh của mỗi gia đình. Vì thế, đến nhà nào chơi Tết, đám trẻ con chúng tôi cũng tìm nhặt những quả pháo còn sót lại... Cũng vì quá mê pháo, nhiều đứa trẻ đã bị tai nạn vì chơi pháo nên dần dần Nhà nước đã cấm đốt pháo. Từ nhiều năm nay Tết không còn tiếng pháo, nhưng nghĩ lại vẫn còn thấy náo nức!

...Bao nhiêu cái Tết tuổi thơ đã qua. Tôi đã rời quê ra phố mười mấy năm, mỗi khi cơn lạnh chiều cuối đông tràn về, tôi lại nôn nao nhớ Tết! Người ở phố vẫn thường nhớ Tết quê, nhưng có về quê mới thấy Tết quê không còn như xưa. Cuộc sống của người dân quê bây giờ khá giả hơn, nhưng nhiều nếp cũ phai dần theo năm tháng. Về quê ngày Tết bây giờ hầu như không thấy ai trồng cây nêu, nhiều gia đình không còn tổ chức gói bánh chưng mà chỉ đến hàng quán đặt lấy vài cặp bánh để cúng ông bà. Người dân quê cũng không còn mấy ai mổ heo để ăn Tết. Cuộc sống đủ đầy, trẻ con không còn mơ được mặc áo mới, không còn háo hức đi chợ phiên... Vắng tiếng heo kêu eng éc chiều cuối năm, không khí Tết vắng vẻ lạ thường, mất đi cái phong vị Tết truyền thống vốn có. Tết quê đấy nhưng lại không phải Tết quê trong hoài niệm. Đôi khi tôi tự hỏi, đâu rồi cái Tết ngày xưa?!

□ T.N

● Cha và con cùng gói bánh chưng Tết.

